

Arlet Palmiste
PÖÖRIPÄEV

Näidend on fantaasia Rünno Saaremäe näidendi „Jaanituli” tegelaste elust 20 aastat hiljem. Kas elus on lootust? Kas me suudame võidelda välja meid saatvast nõiaringist?

Tegelased:

Liis

Hanno 8 a vanem

Helmut

Marta

PILT 1.

Laval on korter. Kööktuba, üks uks viib magamistuppa, teine välja, kolmas kempsu. See ongi kogu korter. Liis siseneb suure mähkmpakiga. Toimetab kiirustades toas. Võtab sahtlist Helmuti pildi ja sätib selle kapile, paneb midagi lauale. Liis katab lauda ja tundub hoolikamal vaatlemisel veidi närviline. Kahvel kukub maha ja seda üles korjates ta vannub omaette. Läbi seina kostab naabrite raadio.

LIIS:

Keerake vaiksemaks. Varsti ei kuule enam oma enese mõtteid ka.

(Läheb välja. On kosta, et koputab naabri uksele. Muusika katkeb. Uks avaneb. Liis: Kas sa täna võiks väheke vaiksemalt olla? Mulle tulevad külalised. Hää! „Kuidas ülemused käsivad.” Uks lüüakse kinni. Liis tuleb tagasi. Muusika jääb vaiksemaks. Liis askeldab edasi. Kostab uksekell. Liis läheb avama ja siseneb Hanno. Tal on seljas enam-vähem sirge triiksärk ja kulunud pintsak.)

HANNO:

Tere, tütreke.

LIIS:

Tere, isa. *(Kallistavad kohmakalt. Võib aru saada, et nad ei tee seda igapäevaselt)*

Astu edasi. Tunnen sulle kaasa.

HANNO:

Täna jah. Sulle ikka ka. Ega teagi, mis sellest arvata.

LIIS:

Istu. Pakun sulle midagi.

HANNO:

Äkki klaasike vett.

LIIS:

See on nii ülekohtune. Ta ei olnud ju veel nii vana.

HANNO:

Minust kaheksa aastat noorem. Üldse teeb hinge haigeks, kui minust nooremad inimesed surevad. Iga kord torkab nagu noaga südamesse. Uudiseid enam üldse ei saa vaadata. Iga õhtu antakse ülevaade pikenevast laipade reast.

LIIS:

Ta oli ikkagi sinu vend ja teda ei maksaks nüüd teistega ühte rivvi panna. Kuidas ta siis suri?

HANNO:

Täpselt ei teagi. Poe-Malle rääkis, et ta ammu oli rääkinud, et peaks nööri kaela panema .... Tõin külakosti ka. (Ulatab tordikarbi)

LIIS:

Täna. Mis mõttes nööri kaela panema? Kas ta siis ise ... saad aru küll.

HANNO:

Seda ei tea täpselt. Poe – Malle oli kuulnud, et tema maja juures olid olnud politseiautod ja kiirabi. Ju siis midagi kriminaalset seal oli. Ega siis politseid niisama välja aeta.

LIIS:

Issand, kui traagiline see kõik ikkagi on. Inimesed lahkuvad siit ilmast alati nii ootamatult. Hiljem siis südames kahetsed, et oleks võinud ju rohkem suhelda või koos olla.

HANNO:

Oleks on tore poiss. Hiljem on ikka hea kahetseda. Kui oleks tahtnud suhelda, eks siis oleks ka suhelnud. Ju polnud põhjust. (*Liis märkab mähkmepakki ja üritab seda peita*) Niimoodi siis eladki? Kena. Kesklinnale võiks ju lähemal olla. Kitsaks ei jää?

LIIS:

Ma elan ju üksi ja minu jaoks on siin ruumi küll.

HANNO:

Oleks pidanud sulle juba ammu külla tulema. Jätad korra tulemata, leiad teiseks korra miski vabanduse ja siis on juba piinlik.

LIIS:

Parem hilja kui mitte kunagi.

HANNO:

Parem Hilja kui mitte keegi. (Naeratab)

LIIS:

(*saab naljast aru ja teeb viisaka naeru*) Just.

HANNO:

Et see esmakordne külastus sinu juurde ka nii ootamatul põhjusel peab olema.

LIIS:

Noorena toovad pulmad ja vanemana matused kokku. Ma olen sind ju korduvalt endale külla kutsunud.

HANNO:

Oled, oled. Kuule, kas sul siin kempas ka on?

LIIS:

Ikka. See kiitsakas seal viib vannituppa.

HANNO:

Ega see teil ometi naabriga kahepeale ei ole?

LIIS:

Ei ole. Miks sa seda arvad?

HANNO:

Raadio on teil ju kahepeale.

LIIS:

Vahel võib nii tunduda küll. Ma olen talle pidevalt öelnud, et ta paneks vaiksemaks, aga kasu sellest pole. Paneb muusika veel kõvemini üürgama.

HANNO:

Kutsu politsei.

LIIS:

Sellest pole kasu, korraks on vaiksem ja siis kisab edasi. Ei ole temast täpselt aru saanudki. Nokitseb arvutis ja külla pole ta mind kutsunud.

HANNO:

Ma lähen räägin temaga.

LIIS:

Pole vaja. Teeb asja ainult hullemaks.

HANNO:

Kuidas arvad. Ma käin siis kempus ära. Kohv pressib välja. Ega see põis enam nii hästi ei pea. Hea, et voolikuid pole sisse pandud. Sõber Matil käis kusi kotiga sääres kaasas. Vaikselt nõrgus. Pidi pilgu peal hoidma, kui ära unustas, siis olid sokid kohe märjad.

LIIS:

See ei olnud küll vajalik info. Lihtsalt käi ära. Sa ei pea selleks luba küsima ega mingil moel kommenteerima. *(Hanno läheb kempu. Liis peidab mähkmepaki kappi. Hanno tuleb pea-aegu kohe tagasi).*

LIIS:

Sa arsti juures oled käinud?

HANNO:

Mis mul sinna asja?

LIIS:

Oma põiemurega.

HANNO:

Pole sellele põiel häda kedagi, seni kuni päris läbi ei lase, annab veel elada. Hea, et voolikuid pole sisse pandud ja mida need arstid teavad ka. Sõber Mati käis arsti juures ja siis oli kusi kotiga sääres kaasas.

LIIS:

Sa rääkisid seda juba. Sa oled tüüpiline eesti mees. Auto on viimseni vuntsitud, aga enese eest hoolt ei kannu.

HANNO:

Kuidas ei kannu? Ma hakkasin jalutamas käima, kui joomise maha jätsin. Lähen uksest välja ja teen kohe ringi niisama, nagu lusti pärast.

LIIS:

See on muidugi tubli sinust.

HANNO:

Jah. Eks ta ole. Poe-Malle naeris, et mulle tuleks patareid külge panna, saaks elektrihinna alla. Kõik on kole kalliks läinud. Ootame veel kedagi?

LIIS:

Jah. Ootame küll.

HANNO:

Ootadki? Vahi värki. Kas sul on mingi mees, keda isale tutvustada tahaks?

LIIS:

Kas mul ei või meest olla?

HANNO:

Ära siis kohe turja karga. Ma niisama.

LIIS:

Aga sa ei pea kartma. Ei ole mul kedagi. Ega pole plaanis ka kedagi sulle tutvustada.

HANNO:

Kahju. Sul oleks juba aeg endale ka ikka keegi kõrvale vaadata. Ega siis inimene nooremaks ei jää. Keda sa siis veel ootad, kui meest pole?

LIIS:

Ma kutsusin Marta ka.

HANNO:

Marta? Kus nüüd põrutas. .... Ei tema tule. Temal on teised inimesed, kellega suhelda. Kuulsused ja rikkurid. Tema on ju nüüd prominent. Pildid ajakirjades. Ükspäev kuulsin raadiost teda. Kakakka.

LIIS:

Ta oli ikkagi Helmuti naine. Tal on õigus teada ja tal on õigus omal moel Helmutiga hüvasti jätta. Ta lubas tulla.

HANNO:

Kus ta siis on, kui lubas tulla? Paljud lubavad. Telekast muud ei kuule, kui lubadusi. Mõned lubavad rohkem, teised vähem, aga kõik muudkui lubavad. Selline asi ajab jooma. Kuulad neid lubadusi ja elu peaks ju siis ilus olema, aga näe ei ole. Ma käin korra kempus. (Läheb)

LIIS:

On sul tervis ikka korras? Käid kempusu vahet päris tihedalt.

(Kapiuks on lahti vajunud ja mähkmed kukuvad välja. Liis kiirustab neid taas peitma.)

HANNO:

(Tuleb tagasi) Kõik on korras. Eks aastatega ikka lähevad protsessid kiiremaks.

LIIS:

Jõid viina?

HANNO:

Ei joonud. ... Ma jätsin joomise maha.

LIIS:

Sina jätsid joomise maha? Seda ei usu küll keegi.

HANNO:

Usu või ära usu, aga nii on.

LIIS:

Vaata ette. Ei tahaks sind tõesti joomasena täna siin näha. Oled siis miskit muud enese jaoks leidnud, mis meele rõõmsaks teevad?

HANNO:

Ah, ole nüüd. Mina mingeid tablette järama küll ei hakka. ... Ah, et Marta lubas ka tulla. Ei noh, see on päris kena lugu. Ma pole teda juba vist juba kümme aastat näinud. Peale seda kui ta kuulsuseks sai ei kõlvanud tal ju enam meiesugustega tegemist teha.

LIIS:

Marta on ikka Marta. Samasugune, nagu ta kogu aeg on olnud. Kuulsus see on teiste poolt külge pandud loosung. Ega siis inimene ei sünni kuulsaks, teised mõtlevad ta kuulsaks.

HANNO:

Marta? On see ikka üllatus. Tema on ju nüüd suurilmadaam. Kes seda oleks osanud arvata. Kindlasti uhkelt riides ja puha.

LIIS:

Lual on uus „Kroonika”. Pole jõudnud veel lugeda, aga seal on Martast lugu sees. (Hanno võtab ajakirja. Sirvib ja jääb põrnistema) Kas Marta näeb nii hea välja, et ehmatasid ära?

HANNO:

Mitte Marta. See olen ju mina. Ajakirjas. Reklaami peal.

LIIS:

Sina? Näita. Ma seda ei märganudki. (loeb) „Alkohol röövib teie kodu ja tervise.” Miks on sellise reklaami peal sinu pilt?

HANNO:

Ikkagi „Kroonika”. Uhke värk. Seni olen ainult politseikroonikas olnud. (Ukse kell)

LIIS:

See ei saa nii jääda, nad ei saa inimese näopilti tema teadmata panna suvaliste reklaamide peale.

HANNO:

Ega ta nüüd nii suvaline olegi. Ma teadsin, et mingid reklaamid ühel hetkel kuhugi tulevad. Polnud ise veel lihtsalt näinud ühtegi.

LIIS:

Miks siis?

HANNO:

Raha anti ja lubati veel anda, kui ma kuu aega ei joo. Siis tehakse mingi uuring, et kuidas see kõik mulle mõjus ja siis makstakse veel. Korralik raha. (Ukse kell)

LIIS:

Mis uuring? Kuhu sa oled ennast lubanud? On see ikka ametlik asi?

HANNO:

Muidugi ametlik. Isegi riiklik. Näed ju - reklaam ajakirjas.

LIIS:

Aga kui sa jooma hakkad? (ukse kell) Kohe tulen.

HANNO:

Siis pean raha tagasi maksma.

LIIS:

Ma loodan, et sul on see raha igaks juhuks alles hoitud?

HANNO:

Kus sa sellega. Muidugi ei ole.

LIIS:

Mis sa tegid siis sellega rahaga?

HANNO:

No maha ... jätsin joomise ja siis kulus muudele meelelahutustele. Kas seda oled kuulnud ..., noh, mees võidab miljoni ja ajakirjanikud küsivad, et mis teed selle rahaga. Mees vastab, et maksan võlad ära. Aga ülejäänud, uurivad ajakirjanikud. Ülejäänud las ootavad. (Naerab) Saad aru – ülejäänud las ootavad. (uksekell)

LIIS:

Kohe.

(Läheb ja avab ukse. Siseneb Marta. Ta näeb ekstravagantne välja. Tal on käes linnupuur kanaga).

MARTA:

(ülevoolavalt energiline) Ma vajutasin näpu siniseks. Mõtlesin juba astuma hakata, aga siin sa oledki. Liis, sa ei kujuta ette, kui hea meel on mul sind näha. Sa näed võrratu välja. See on siis sinu väike pesa. No jah. Aga sa noor inimene, küll sa veel jõuad ... Ah muidugi, kaastunne sulle armsa onu surma puhul.

LIIS:

Sulle ka. Ta oli ikkagi sinu abikaasa.

MARTA:

Need olid nii ammusd ajad. Aga ta oli hea inimene, keda saatus ei armastanud. Kui palju võib olla ühe inimese eluteel ebaõnne. Kaikad, mida tema eluratta kodaratesse loobiti, matsid ta lõpuks enese alla. Äkki see oli tema jaoks kergendus. Milline vabanemine.

HANNO:

Mis mõttes?

MARTA:

Hanno, sina ka siin. Ma ei pannud sind alguses tähelegi. Minu kaastunne.

HANNO:

Sulle ka, lahke proua. Minu kaastunne.

MARTA:

Las ma vaatan sind. Sinus on peidus miski saladus. Oota – ma arvan. Sa oled abiellunud? Ei. Sa oled endale pintsaku ostnud? Midagi sinus igal juhul on, mis energiavälja sinu kohal kumama paneb. Kui palju aastaid me pole näinud? Elu on nagu google maps. Siht on üks, kuid sinna jõudmiseks oi kui palju erinevaid teid. Vaatan, et sina oled vist rohkem kõrvalteedel liikunud.

HANNO:

Sa näed ka päris hea välja, Ferrari. (Põrnitsevad vaikides teineteist)

MARTA:

Aeg õpetab vastu võtma vaid positiivset ja sinu teravad ütlemised ei vii mind enam endast välja. Minu maailmas on liiguvad täna vaid õnnelikud, rikkad, edukad inimesed, kes mind austavad. Sellega harjub päris ruttu.

HANNO:

Eks mõne jaoks ongi õnn võrdne rahaga rahakotis. Mida paksem rahakott, seda suurem õnn. See ongi siis see kuulus ennustav kana?

MARTA:

Sofi. Kuhu ma ta panna tohin? Ta on rahulik ja kannatlik kana. Temale pole vaja liigset tähelepanu pöörata. Ta on enamuse ajast transis.

LIIS:

Eraldi tuba tema jaoks ei ole. Ma paneks ta siia kapi peale.

MARTA:

Ta peab olema maailma energiaga pidevalt ühenduses.

LIIS:

Panen siis aknale.

MARTA:

Seal on ju tuuletõmbus. Sofi võib nii veel haigeks jääda.

LIIS:

Las siis olla siin Helmuti kõrval. (Võtab kanapuuri ja paneb Helmuti pildi kõrvale) Kas võin sulle midagi pakkuda?

MARTA:

Klaas punast veini, kui sul siin on.

LIIS:

Ma küsisin kana käest. Tema on ju see päris kuulsus. Ma olen sind telekast näinud. Aga sa olid siis kuidagi punakam.

MARTA:

Telekas värvid petavad.

LIIS:

Kas sa soovisid veini, Marta?

MARTA:

Milliseid marke sul seal on? Ma valget veini tänasel päeval ei joo. Maitset muutuvad kiiresti kui liigud väarikas seltskonnas. Inimesed oskavad elu nautida. Viibida ühes seltskonnas inimestega, kes oskavad ja võivad endale lubada parimat, see on privileeg. Sa ei kujuta ette, keda kõiki ma olen pidanud nokkima. Ma nimetasin kananõidumise, nagu seda rahvas nimetab, nokkimiseks. Nokkida inimese tulevikku. Leida üles need kivikesed iga inimese talla all, mis kõndimist valguse poole segavad – see ongi nokkimine.

LIIS:

(Võtab külmikust veini) Loodan, et sobib. (näitab pudelit)

MARTA:

Cabernet. No hea küll. Kui sul muud ei ole, siis sobib see ka. Las ta seisab natuke aega. Punane vein on joodav ainult toatemperatuuril. Ma olen näinud, kuidas inimesed hoiavad punast veini külmikus. Võhiklikkuse tipp, aga ma tänan saatust, et need ajad on jäänud minust kaugel.

HANNO:

Mõned joovadki ainult pakendit, mitte jooki. Tead, kõige parem viin on „Laua viin”, aga pidulauale seda panna pole kombeks, sest selline odav kraam lauale ei sobi. Kalla „Laua viin” ümber mõne kallima viina pudelisse, siis on kõik rahul ja kiidavad. Aga öelge, mis teie tehate, parim viin on „Laua viin”.

MARTA:

Lihtsustatud elumudel. Üks jook, üks söök, üks kodu, üks diivan, üks telekas ...

HANNO:

Mis sina sellest elust tead, mida enamus inimestest elab, Eesti esimene nokkija? Kanalate kuninganna. Ei ole meil siin aega ega raha kanade nokkimist vaadata.

MARTA:

Ma ei kavatsen astuda sinuga sõnalahingusse. Nii, et jätame selle. ... Tegelikult on Helmutist kahju. Ta ei olnud paha inimene. Kui ma mõtlen tema silmadele... Need olid tihti pisaraid täis. Kui puudelt keset suve lehed langema hakkasid, siis ma teatsin, et keegi on suremas.

HANNO:

Kui puud vales suunas langevad võib ka keegi surma saada, mis siis veel lehtedest rääkida. Tõeline tragöödia, aga sa oleks võinud ju selle oma koos kanaga ära hoida.

MARTA:

Maaailma kammitsev energia on sind küll kõigest positiivsest ilma jätnud. Algul arvasin, et aeg on ka sind inimeseks teinud, aga sellist lootust vist sinu puhul ei ole. Sinu negatiivne energia ei vii minu vaimset stabiilsust tasakaalust välja. Millal Helmut suri?

LIIS:

Ma ei teagi. Hanno helistas mulle ja teatas.

HANNO:

Mina ka täpselt ei tea. Eks see on muidugi piinlik lugu, kui oma vennaga nii paljudestki ei suhtle, et märkaks, kui teine ära sureb.

MARTA:

Miks ma ei imesta. Kuhu ta maeti?

HANNO:

Kas ta üldse maetud on? Eks ta ahju aeti.

MARTA:

Tule taevas appi. Teine on surnud ja teie pole isegi seda välja uurinud, et millal ja kus.

HANNO:

Kust sa seda siis uurid? Las sinu kuulus kana vastab sinu küsimustele.

MARTA:

Sofi vaatab tulevikku. Mineviku teod on juba tehtud ja nende tagajärgedega tema ei tegele. Sofi hoiatab tuleviku vigade eest.

LIIS:

Istume äkki lauda. Ma tõin poest üht-teist.

MARTA:

Mis peielauda te istute, kui te isegi seda ei tea, kas ta üldse on surnud.

LIIS:

Kust sa kuulsid, et Helmut on surnud?

HANNO:

Poe-Malle rääkis, et ta pole juba mitu päeva Helmutit näinud. Ratas seisab poe seina ääres, aga meest ei ole. Pealegi olid politseinikud tema juures sees käinud ja tühja maja eest leidnud. Kõik oli segamini pööratud ja oli näha võitluse jälgi.

MARTA:

Vana hea Poe-Malle rääkis sulle, et Helmutit pole mitu päeva näha olnud ja sina tembeldasid ta kohe surnuks.

HANNO:

Ega siis inimesed niisama mitmeks päevaks ära ei kao. Pealegi oli ta juba ammu rääkinud, et peaks nööri kaela panema. Tal ju maksuametist ja ei tea kust veel mingid hirmsad nõuded ja võlad kaela väänatud.

MARTA:

Kas ma saan nüüd tõesti õigesti aru, et inimene räägib maksuameti nõuete pärast enesetapust ja kui tema ratas siis paar päeva poe nurgal seisab, võibki mehe surnuks kuulutada? See ongi siis teie arvamus?

HANNO:

Ma lähen käin kempus ära. (Läheb)

MARTA:

Meie vestlus ei ole sinuga veel lõppenud. Tema kuulutab inimese, omaenese lihase venna, surnuks, sest Poe - Malle märkas ratas seina najal seismas. Hingame koos rahulikult sisse ja välja.

HANNO:

(karjub kepsust) Kus ta siis on, kui ta surnud ei ole? (Seinale koputatakse, Hää! Palun vaiksemalt.)

KÕIK:

Jää vait.

HANNO:

(Tuleb kempstust) Ma mäletan veel nii selgelt, kuidas sai tema kannikate vahet sitast puhastatud, kui vanemaid kodus polnud ja mina pidin väikevenda vaatama. Oli ikka üks tüütu junn.

LIIS:

Mis junn?

MARTA:

Hea küll. Vaatame, mis Sofi selle peale ütleb. (Ta võtab taskust mõned terad ja paneb need laual kahte hunnikusse. Pühalikult) See, mis paremal on täis eluenergiat. See, mis vasakul, viib kaduviku poole.

HANNO:

Mis ta räägib?

LIIS:

Kui Sofi paremast hunnikust nokib, siis on Helmut elus, kui ta vasakust hunnikust nokib, siis on Helmut surnud.

MARTA:

(Marta tõstab kana enese ette.) Sofi. Mul on küsimus, millele ootan vastust sinu taevaliku energia jõult. Kas Helmut tuleb veel elusana meie keskele?

HANNO:

Küsi kas ta elab või ei ela. Ega ta ei pea siia tulema.

LIIS:

Kana näeb tulevikku ja nii saab ta vaadata tuleviku sündmusi.

HANNO:

Lollus. Kananõid.

LIIS:

Ära sega. See on nii huvitav. Ma pole kunagi näinud, kuidas Sofi seda teeb.

(Marta paneb kana lauale. Kana nokib peale pikka mõtlemist vasakust hunnikust)

HANNO:

Mis see nüüd tähendas?

LIIS:

Surnud.

Marta:

Sofi on oma valiku teinud. Taevased energiad andsid teada, et Helmut on surnud.

(Kõrvalkorteris algab raju Fix Tsirkus. Elutants.)

LIIS:

Jää vait.

PILT 2.

Laua põleb küünal. Marta ja Hanno istuvad laua taga.

HANNO:

(õige veidi juba vintis) Ma nüüd täpselt ei mõista, kuidas see kana sul töötab? Sina esitad küsimuse ja tema vastab. Siis peaks ta ju inimkeelt mõistma.

MARTA:

Ma püüan sulle siis hästi lihtsalt seletada. Teaduslikud selgitused on sinu jaoks liiga keerulised. Vaata see kõik on ikkagi energia. Sõnad tulevad meie suust. Me ei näe neid, kuid ometi kuuleme ja mõistame. Sinu keele ja suuõõnsuse poolt tekitatud helid muutuvad mingil moel minu peas mõistetavateks sõnadeks ja lauseteks. Hea küll, sinu puhul võib olla mitte mõistetavateks. Kuid siiski ma kuulen neid. Meie Sofi tajub maaväliseid energiasid. Ta püüab need kinni ja annab teada, mis tulevik toob.

HANNO:

Kana saab siis kosmose vibrast aru?

MARTA:

Ta tajub energiavoogusid, mis meieni jõuavad. Küsimus, millele ootame vastust, peab olema ka vaid õigesti sõnastatud. See on ikkagi koostöö.

HANNO:

Koostöö sinu ja kana vahel?

MARTA:

Võib ju kõlada sinusuguse jaoks võimatuks, kuid nii see on. Me oleme aidanud väga paljusid inimesi nende tuleviku valikute juures. Inimesed on kaotanud enesesse usu. Õhus ringleb liiga palju erinevaid energiasid, ideid või mõtteid, mis meid kõiki korruga ja igapäev eraldi mõjutavad. See paneb meid pidevalt kahtlema. Samas on kahtlused tuleviku planeerimisel alati õigustatud, sest inimene peabki kahtlema, kuid asudes tegutsema peab olema inimene eneses kindel, sest ebakindlus mõjutab ka teisi meie kõrval ja ükski ebakindel tegevus ei saa lõppeda edukalt. Üks teadlana käis Sofit uurimas ja kirjutas tema meetoditest pika teadusliku artikli. See ilmus mingis välismaa ajakirjas ja nüüd on ka välismaalt meie vastu huvi üles näidatud. Läksin isegi soome keele kursustele. Kuidagi peab ju maailmale ennast selgeks tegema.

HANNO:

Maailmale soome keeles. Kas te oma firma suvepäevi ka peate?

MARTA:

Mis suvepäevi?

HANNO:

Sina ja kana. Käite väljasõidul loodusesse kämpingus tina panemas?

MARTA:

Sinuga rääkimine on täiesti sisutühi tegevus. Üks loll võib nii palju küsida, et sada tarka ka ei jõua vastata.

HANNO:

Või kana.

MARTA:

Ära sega kana siia.

HANNO:

Ma räägin, et üks loll võib rohkem küsida, kui sada kana vastata jõuab. Ega ma ei solvu, ma võin loll olla küll. Aga nii loll ma ka ei ole, et sulle raha annaks, selle eest, et kana teri nokiks. Vat need on lollid, kes usuvad kana rohkem, kui omaenese kogutud tarkust. Mis peab küll inimesega juhtuma, et ta tuleks sinu juurde? Laob taskud raskel teenitud raha täis, et kana talle siis paremat tulevikku nokiks.

MARTA:

Õnneks kõik ei mõtle nii ja neid, kes soovivad näha ja tajuda silmale seletamatut on maailmas küll ja veel.

HANNO:

Ainus tark asi, mis selle kanaga teha, on ta ahju pista. See on ainus päriselt kasulik tegu.

MARTA:

Hull peast. See kana on üks ja ainus. Pealegi on Sofi kindlustatud.

HANNO:

Siis tuleks ta kindlasti ahju pista. Kas ta sul mune ka annab? Need peaks ju siis puhta kullast olema.

MARTA:

Sinu elu on ikka väga keeruline. Elada tigiduse ja kadeduse mantlisse mähkununa. Aga kui sind tõesti huvitab, siis Sofi muneb küll. Mul on kokkulepped „Michelini” tänni restoranidega, kes nende munade eest maksavad väga korralikku raha.

HANNO:

Aga miks sa neid mune üldse müüd? Las haub välja. Siis oleks sul varsti imekena farm. Kui vana see kana sul ka õieti juba on? Minu teada elavad kanad mitte kauem kui kolm aastat. Sinu oma vist nokib juba 6-7 aastat?

MARTA:

Just. Siis sa peaksid aru saama, kui eriline Sofi on.

HANNO:

Marta, kas sa Jumalat usud?

MARTA:

Mis küsimus see on?

HANNO:

Lihtne küsimus, kas sa Jumalat usud? Kui sa usud neid taevaseid energiad, siis sa peaks ka Jumalat uskuma. Kuidas Jumal võiks suhtuda kana jumalikku vaimu või äkitse ongi sinu Sofi Jumala enese taassündinud tütar? Ma siin jäin mõtlema, et kui see on tõesti nii, siis peaks kukk Jumalaks olema. See muidugi selgitab, miks on kuked kirikutornides kõrgumas.

MARTA:

Energiad on maailmas olemas. See on fakt. Igaüks võib neid nimetada oma nimega. Miks ma üldse sinuga sellest räägin. Sinul on ainult üks Jumal ja see mahub kenasti pudelisse ära. (Kõlab uksekell.) Liis, keegi kõlistab. (*Liis tuleb vannitoast ja avab ukse. Ukse taga seisab Helmut kohver käes*)

LIIS:

(karjatab) Aaa. Helmut. Sa elad?

MARTA:

Helmut!!

HELMUT:

Mis nüüd siis juhtus? Teil on pidu ja mina pole kutset saanudki. Või saatsite. Ma pidin paar päeva varju hoidma. Siis kirjakasti ei vaadanud. Pole lihtne see ärimelme elu. Lained tõusid üle pea. Pidin veidi aktiivsest tegevusest kõrvale tõmbuma. Mis te vahite? Süüa on teil midagi? Kõhunahk jääb juba selgroo külge kinni.

LIIS:

Tule edasi. Toon sulle taldriku.

HANNO:

(Martale) Kananõid.

LIIS:

Võta istet. (Kõik vaatavad Helmutit)

HANNO:

Tundub päris elus olevat.

MARTA:

Helmut, kus sa oled olnud? Sa olid kadunud. Poe – Malle muretses veidi ja meie muidugi ka.

HELMUT:

Mis sa tühja muretsed. Ega umbrohi ei hävine. Mis sul seal süüa on? Too mõni klaas ka. Kurk kuivab hullupööra.

LIIS:

Kohe. Toon. (toob midagi ja Helmut asub isukalt sööma)

HANNO:

Tundub, et on päris elus.

HELMUT:

Mida te uurite nii hoolega? Mitu päeva pole korralikult süüa saanud. Rohkem pole midagi?

MARTA:

Kus sa siis olid?

HELMUT:

Maa all.

LIIS:

Aa! Maa all. Mis moodi?

HELMUT:

Keegi hull saatis mulle maksuameti kraesse. Need kirjutasid sellised numbrid välja, et korralik ärimees pole selliseid eales näinudki. Järgmine päev olid kohtutäiturid koos politseiga kohe kohal. Mina igatahes oma vaevaga teenitud raha selle riigiga jagada ei kavatse. Ütle, mida head on nad mulle teinud. Mitte midagi on õige vastus. Kõik olen pidanud oma käte ja peaga tegema. No vot. Näen siis, et auto keerab õuele, mappidega kodanikud nagu kanakari kõnnivad maja poole. Vabandust, Marta. Kana on muidu tore lind. Aga sellel hetkel ei jäänud mul muud üle, kui panin maja alla keldrisse peitu. Kuulen, et koputavad ja siis astuvad sisse. Mina kükitan pimedas kartulisalve taga. Korraga keegi kergitab keldriluuki. Raisk, ma ei julgenud hingata ka. Laseb siis luugi alla ja ma kuulen, kuidas paneb taba aasast läbi. Kes kurat tal seda palus teha. Ma ei saa karjuda ka, et pole vaja panna. Sinna ma siis jäin sõstramahla ja marineeritud kuuseriisikatega. Kobistasin küll ja kes tühjas majas kuuleb.

MARTA:

Aga sinu ratas oli poe juures.

HELMUT:

See jäi eelmine päev sinna. Tähistasime lepingut uue kliendiga. Ega ma pärast enam sadulas ei püsinud ja Sass viis mind siis autoga koju. Mitte tema ise muidugi, ta ei teinud roolil ja käigukangil enam vahet. Istus rooli, liigutas kangi, aga ise arvas, et see on mõni telerimäng. Kukkus käega siis esiklaasilt teisi autosid maha lükkama, nagu arvutis. Sassi poeg viis siis koju. Hull värk.

HANNO:

Kuidas sa siis välja said?

HELMUT:

Sass pani järgmine päev Soome ehitusele tööle. Tuli kolme päeva pärast koju ja tuli mind otsima. Hõikas ja karjus. Tõstis luugi üles ja seal ma olin. Kolm päeva elasin keldris. Õnneks oli midagi juua ja süüa. Aga nüüd ma ei julgenud enam koju jääda. Eks need täiturid võivad uuesti tulla.

MARTA:

(Hannole) Sofil oli ikkagi õigus, et ta oli maa all. Tema energia tuli maa sügavusest.

HELMUT:

Mis toimub? Mida teie kõik siin koos teete? Isegi Marta kohale tulnud.

LIIS:

Mina kutsusin.

HELMUT:

Mis põhjusel?

LIIS:

Tahtsin oma kihlatut tutvustada.

MARTA:

Sa oled kihlatud?

HANNO:

Oot. Sa oled kihlatud? Kuidas?

MARTA:

Kus su sõrmus siis on?

LIIS:

Sa oled nii vanamoeline. Tänapäeval kihlutakse sõnumi teel.

HANNO:

Mismoodi?

LIIS:

Saad sõnumi, et kas tuled naiseks. Siis vastad, et miks mitte ja tema saadab siis sõrmuse pildi vastu.

HANNO:

Maailm on lolliks läinud. Pilt sõrmusest ja ennustav kana. Mul oli ühel tuttaval abielu sõrmus vales sõrmes. Küsisin siis, et miks nii. Ta vastas, et abiellus vale naisega.

HELMUT:

Õnnitlused igal juhul. Inimesel peab ikka keegi olema, kes muresid ja rõõme jagaks. Mina pidin küll omal ajal rohkem pingutama kui tühipaljas pildi saatmine. Marta, oli nii?

MARTA:

Ei pingutanud sa midagi. Mina ise pidin küsima, et kas võtad mu ära.

HELMUT:

Mis mul siis üle jäi. Ma ei jõudnud enam seda naagutamist ära kuulata. Kuule ... Marta, kas me oleme veel abielus või ei ole enam?

MARTA:

Mis tähtsust sellel on?

HELMUT:

Kuidas ei ole? Kui me veel abielus oleme, siis peaksin sinuga oma rõõme ja muresid jagama. Kuni surmani. Tead lugu – Eit sureb ära ja mõne aja pärast vanamees. Saavad taevas kokku ja eit kohe „Ootasin sind juba, minu kallis.” Vanamees aga kohmas „Eit lõpeta kohe ära. Sai ju lubatud, et ainult kuni surmani” ja jalutas minema.

MARTA:

Ma arvan, et sellise toreda taaskohtumise auks on põhjust korraldada pidu. Liisi, meie sinuga käime poes. Poisid on seni rahulikult siin ja katsuvad sõbralikult hakkama saada. Jätke meelde, et olete ikkagi külas ja siinsed seinad väga hästi heli ei pea.

LIIS:

Mul on kodus kõik olemas. Ma käisin juba enne poes. Veini ka on ja kangemat keegi ei joo. Hanno on nüüd karske.

MARTA:

Jutt jätta. Mina teen välja. Meil ei pea millesti puudust olema. Kurat, ma olen aastaid ööd ja päevad tööd teinud ja nüüd ei või siis laudagi katta. Liis, tõmba nüüd väheke parem kittel selga, keegi peab selle koti poest koju ka tassima.

HELMUT:

Ma paneks ka raha, aga mul jäi rahakott koju.

LIIS:

Mul on kastiga ratas.

MARTA:

Selle võtame kaasa. Mina istun korvi.

LIIS:

Mitte külgkorviga mootorratas, vaid kastiga jalgratas.

MARTA:

Abiks ikka. Ja teie, vennakesed, istute rahulikult laua taha ja räägite omad jutud selgeks.

(Väljuvad. Hanno ja Helmut istuvad laua taha. Korraga tõuseb Helmut püsti ja avab akna)

HELMUT:

Tooge paar õlut ka. Kuulsite.

LIIS (hääle eemalt):

Ära karju.

HANNO:

Jäta aken lahti. Las tuleb värsket õhku. (Vaikus) Oledki elus?

HELMUT:

Ära ütle, et hakkasid selle pärast muretsema.

HANNO:

(Võtab taskust pudeli ja võtab lonksu) Tahad ka?

HELMUT:

Liis ütles, et sa oled joomise maha jätnud.

HANNO:

Paljugi, mis ütles. Inimestel pole enese eluga muud ka pihta hakata, kui aga teiste tegemistele kaasa elada. Sitaks käib närvidele. (Helmüt võtab lonksu) Keda see kotib, kas mina joon või ei joo.

HELMUT:

Nägin sind ühe reklaami peal. „Kunagi pole hilja loobuda. Just täna on minu päev”. Või kuidagi nii. (võtab lonksu) Kange kraam.

HANNO:

Kui vähe saab kaasas kanda, siis tuleb võtta kõige kangemat. Pane julgesti veel. Mis üks mees sellest väikesest mokaotsast saab. Ära tüütasid need arstid ja Liis ka oma jutuga, et ära joo ja ära suitseta, kui tahad veel elada ja elus tegusid teha. Ma olen nii palju mees küll, et joon siis kui tahan. (Võtab ajakirja) Sai lolli peaga lubatud, et rohkem ei joo, kui väikese nutsu saan. Aga siis pean raha tagasi andma, kui joomisega vahele jään. Nüüd siis ime kõrrega taskust. Kuu aega pidasin isegi vastu ilma napsuta. Üks kuradi munaimemine ainult oli. Tead, parem suren varem maha, aga elan vähemalt lõbusalt.

HELMUT:

Sa siis puha meediastaar. Poe-Malle näitas mulle kohe. Ikkagi ajalooline hetk – pilt ajakirjas. Viina-Hanno. Kas Liis teab, et sa salaja ikka võtad?.

HANNO:

Ei ole vaja tal seda teada. Oleme selles kokku leppinud?

HELMUT:

Minu pärast joo palju tahad. Ega mina sind nüüd leinama küll ei jää ega kaebama ka ei lähe.

HANNO:

Pead ikka viha?

HELMUT:

Ei pea enam ammu mingit viha. Oleks veel mille pärast, aga ega armastust ka ei ole.

HANNO:

Pead ikka viha. Pole andestanud, aga sa ei tea ju, mis juhtus. See oli juba aastaid tagasi. Kaua sa inimeseloom siis jõuad seda vaenu endas kanda?

HELMUT:

Ega ma kannagi. Lihtsalt .... pettumust on raske varjata. (Vaikus)

HANNO:

Võtame. (joovad) Kes see uus klient sul siis on? Müük läheb hooga?

HELMUT:

Ah. Las olla.

HANNO:

Ära salatse. Räägi välja.

HELMUT:

Poe- Malle. Võttis 5 nagi ja maksis natuuras kohe kinni.

HANNO:

Mis mõttes – natuuras?

HELMUT:

Andis kaks viina.

HANNO:

Sellega just töökoda ja majapidamist vee peal ei hoia.

HELMUT:

Ega jah. Riik ka kotib. Makse makse nii, et silm sinine. Ega väikeettevõtjaga keegi ei arvesta. Kui saad sildi külge, et oled ettevõtja, hakka kohe maksma. Kedagi ei koti, kust sa selle raha võtad. Olgu käive või 0 eurot. Rent, elekter, tööjõumaksud ... need peab ikka ära maksma. Vaata, mis sõnad ma olen ära õppinud. Aga seni püüan pinnal püsida.

HANNO:

Tead, mis me nüüd teeme. Vaatama, kas sinu äril on perspektiivi. Nagu öeldakse, kas äriplaan peab vett ja on tuleviku turgudele avatud.

HELMUT:

Kuidas sa seda vaatad?

HANNO:

Meil on siin ju see imekana. Ma nägin küll, kuidas see nokkija Martal töötas. Terad ja sõnad ja kana muudkui annab teada. Õhust nuhib info välja. (Tõstab kanapuuri lauale)

HELMUT:

Kuidas moodi õhust?

HANNO:

Ega ma päris täpselt aru ei saanud. Nii. Siin on siis terad. Nüüd pead terad panema kahte hunnikusse ja lausuma kummagi hunniku kohta küsimused. No selles mõttes, et millist tulevikku see hunnik tähendab. (Paneb hunnikud lauale) Nii lase käia. .... Sa mõtled nii pikalt. Ma räägin parem ise. Vaata kana – see hunnik siin tähendab head äri. See hunnik aga sitta äri. Kana näita meile, kas nagiäri tasub ära või ei tasu?

HELMUT:

Ta peab vist puurist välja võtma, ega ta niisama ju ulatu teradeni.

HANNO:

Õige küll. (Võtab kana puurist välja ja asetab lauale. Kana paneb kohe lendu) Hoiatada kinni.

HELMUT:

Pani minema. (Tagaajamise käigus purunevad nõud ja kana lendab aknast välja). Põgene vaba laps.

HANNO:

Nüüd on perses. Mida sa munesid siin, kui oli vaja kana hoida? Mida sa üldse tast puurist välja võtsid?

HELMUT:

Ise sa võtsid.

HANNO:

Aga sinu pärast. Kurat. Me peame ta kätte saama enne, kui Marta tagasi tuleb. Lähme. Võta puur kaasa.

(Lähevad välja. Vaikus. Hetke möödudes sisenevad poekotidega Liis ja Marta)

LIIS:

Issand, mis siin on toimunud? Nad läksid kaklema. Tuba on tühi. Pea-aasi, et nad haiglasse pole sattunud. Minul küll ei ole raha mingeid arveid maksta.

MARTA:

Neid ei saa ka korraks kahekesi jätta. Aastad on möödunud, aga kõik on ikka samamoodi. Hea veel, et maja põlema ei pannud. Sina seda ei mäleta. Sa olid siis veel väike, aga kord nad panid oma vanemate kodu põlema. Tead kui väsitav see on. Ma ei pea seda uuesti taluma. Ma lähen ära.

LIIS:

Ära mine veel. Ootame nad ära.

MARTA:

Miks sa arvad, et nad tagasi tulevad? See on tühi lootus. Mina siia ei jää. Kus Sofi on? Kus on mu kana?

LIIS:

Ahjus ei ole.

MARTA:

Nad kuradid on Sofi kaasa võtnud sinna, kuhu nad iganes läksid. See ei saa olla muud kui kõrts. Lased korra ohjad lödvemale ja juba lippavad sinna, kuhu meel kõige enam kisub. Eks kõrtsitee on ikka kõige lühem.

LIIS:

Hanno ei joo.

MARTA:

Muidugi ei joo ja mina olen tegelikult Delfi oraakel. Ei jäta see mees joomist maha. Mõni on kohe sündinud pudel käes ja kui panebki mõneks ajaks käest, siis asjaolude kokkulangemisel teeb järgmisel hetkel kõik kaotatu tasa. Sellised on nagu maamiinid, ootavad oma aega. Läheme, otsime nad üles.

LIIS:

Kõik läheb kõik untsu. Kõik oli hoopis teisiti mõeldud.

MARTA:

Sellistega ei saa teisiti. On ikka tegelased. Ma helistan politseisse. Sofi on rahvuslik aare. Teist sellist kana ei ole.

LIIS:

Kas seda on ikka vaja? Ärme politseid siia sega. See on ju ikkagi ainult kana.

MARTA:

Sa võid olla irooniline, aga sa ei tea, kui paljusid lihtsaid inimesi on see kana aidanud. Aidanud neid tuleviku mõistmise. Sa ei võta Sofit tõsiselt. Ma näen seda. Keegi ei võta, kõik naeravad minu usu üle, aga inimesed on südames ebakindlad. Nad ei taha omaenese elu eest vastutada. Nad tahavad selle vastutuse kellegi teise õlule veeretada. Siis on hea süüdistada teisi, kui miski viltu läheb. ... Kas politsei? ... Mis amet.... Mul on kadunud kana ... Miks te naerate? Ma vaatasin juba ahju. .. Lõpetage ... (Viskab telefoni minema.)

LIIS:

Inimesed ei taha oma elu üldse elada. Nad on väga rahul ja õnnelikud, kui nad saavad elada teiste elu. Olgu siis teleseriaalide või seltskonnakroonika abil. Miks on nii, et päris elu lõpeb enne ära, kui sa seda elamagi jõuad hakata? Juba on laenu, lapsed, töömured ja oled unustanud iseenda. Isegi kana on tähtsam, kui inimene. Kana usutakse rohkem, kui omaenese sõpra. (puhkeb nutma)

MARTA:

(heldib) Rahu, rahu. Mis nüüd juhtus? Ma näen, et sind vaevab miski. Minuga võid rääkida.

LIIS:

Ma lihtsalt ei jaksa enam võidelda selle pildi loomisel, kellena inimesed mind näha tahavad. Iga klantspildi taga on liitrite kaupa higi, pisaraid ja verdki. Seda me ei näe, näeme ainult klantspilti. ... (rahuneb)

MARTA:

Las oma vaim vabaks ja lase sõnadel voolata.

LIIS:

Ma tahtsin sinuga rääkida ühest asjast.

MARTA:

Ma tean. Oma kihlatust. Ära vaata sellise näoga. Teil ei ole kõik hästi?

LIIS:

Oleks siis asi nii lihtne. (Naabri juurest kostab valju muusikat ja siis korraga kana kaagutamist).

MARTA:

Kuulsid. See oli Sofi. (Läheb hoogsalt uksest välja)

PILT 3.

Sisenevad Hanno ja Helmut. Linnupuur on käes, puurist on lina üle.

LIIS:

Kus teie olite?

HANNO:

Käisime poes. Tõime õlut. .... Helmutile.

LIIS:

Ma tõin teile juba õlut.

HELMUT:

Täna. Ega küll küllale liiga ei tee ja ega see õlu seistes halvaks ei lähe.

LIIS:

Mida te siin korraldanud olete? Mul oli tuba korras ja tulen tagasi, nagu tuulepööris oleks siit üle käinud. (Hanno ja Helmut vaikivad) Tõesti, nagu lapsed. Korra ei saa ka teid kahekesi jätta.

HELMUT:

Me aitame koristada.

LIIS:

Saan hakkama. Miks te kana kaasa võtsite? Marta pidi infarkti saama, kui tema varandus kadunud oli.

HANNO:

Kuhu me saime kanakese siis jätta? Äkki ta oleks kurvastusest hinge heitnud. (paneb puuri lauale)
Kus Marta ise on?

LIIS:

Tormas naabri juurde. Kuulis sealt kana kaagutamist ja arvas, et Sofi.

HANNO:

Naabri korterist oli kosta kaagutamist?

LIIS:

Naaber on hakanud vist ka kanu pidama. Kortervis. Kuradi hipid.

HELMUT:

Kanad on väga õrna hingega. Mul on üks tuttav õppis mõnda aega ülikoolis. Ta oli siis ühiselamus toas kana pidanud. See rääkis, et kana solvus, kui talle tähelepanu ei pööranud. Kui solvus, siis munes mädamune ja hommikusöök jäi söömata. Kui tahtsid süüa saada, pidi kanaga õhtuti suhtlema.

HANNO:

Ära aja pada. Kana nagu mõni eit. Kui keppi tahad saada, siis pead enne tund aega ilusaid sõnu rääkima.

LIIS:

Lõpetage ropendamine. Miks Sofi rätiku all on? Ise kuulsite, kuidas Marta rääkis, et Sofi tahab maailmaga ühenduses olla ja tajuda kosmose energiat.

HANNO:

Kaua sa jõuad tajuda, vahepeal peab puhkama ka.

LIIS:

Seepärast ongi nii vaikne. Ma teen temaga selfi.

HANNO:

Ei ole vaja teda praegu segada. (Siseneb Marta kana kaenlas).

MARTA:

Kus te kuradid olete? Kuidas sai Sofi naabri aknalauale? Mida te endast kujutate. Te lasite Sofi lihtsalt välja. Ta võib haigestuda.

LIIS:

Aga, kes siis puuris on?

HELMUT:

(Võtab katte ära) Tuvi.

HANNO:

Elmar. Tuvi Elmar. Ta on linnudetektiiv. Kutsusime appi Sofit otsima.

HELMUT:

Tahtsime pilku tulevikku visata. Aga nii, kui kana puurist välja võtsime, pani sunnik kohe aknast lendu.

MARTA:

Idioodid. Kuradi joodikutest imbetsillid.

HANNO:

Mis sa lärmad. Ikka juhtub. Ega see sul esimene kana pole.

LIIS:

Mis mõttes pole esimene kana?

HANNO:

Neid võlukanu on olnud tal ju mitu tükki. Poe - Malle rääkis, et Marta käib iga aasta kana vahetamas. Kui vana vedru välja viskab või potti pistetakse, siis võtab uue.

MARTA:

Valetad. Seda tuleb sul kohtus tõestada ja siis läheb see lõbu sul kalliks maksma. Kus nüüd tuli autoriteet välja - Poe Malle. Kas tema on siis nüüd avaliku arvamuse kujundaja?

HANNO:

Minul pole probleemi ja see pole ka minu asi, et sa neid kanu vahetad. Aga kuidas sina tõestad, et see on kogu aeg sama Sofi olnud, seda ma küll ette ei kujuta.

MARTA:

Idioot. Minu juures käivad ainult need, kelle pilte sinusugused ainult ajalehtedest vaatavad. Kõik nad tulevad minu juurde, kui neil on vastuseid vaja.

HANNO:

Palju sa oled siis selle linnuäriaga juba pappi kokku ajanud? Sul peaks olema loss püsti, mitte korter äärelinnas. Kananõid. Tavaline tühikargaja nagu nad seal klantspiltidel kõik on. Endal pole tegu ega nägu, aga siis võõpavad endal mokad punaseks, panevad klouniriided selga ja korraga arvamusiidrid. Persetki. Loll sa olid ja lolliks sa jääd. Ole kananõid või kes tahes. Sinusuguseid on terve linn täis.

MARTA:

Oi sa kahetsed. Kuidas sa veel kahetsed. Ma võin isegi ilma Sofita öelda, et sinu elupäevad jäävad lühikeseks. Ühe käe sõrmedel võid neid päevi üles lugeda, mis sulle veel antakse. Minule on saatus kinkinud ande, mida teil ei ole kellegi. Ande, mida ühiskond vajab ja austab. Ja kui teie seda ei austa, siis on mul teist lihtsalt kahju. Minu elutee ei viska isegi jõnksu sisse teie arvamise peale. (Tormab välja, jätab kana maha)

HANNO:

Jookse aga minema jah, kui tõde valus on. Ära oma kalkunit maha unusta. (vaikus)

LIIS:

Miks sa nii pidid ütlema siis? Teine solvus.

HANNO:

Võib-olla läksin liiale aga mis ta siis on oma kanaga selline õhku täis. On tema arvamus ja siis on vale arvamus. Tema on see päike, mille ümber kõik tiirleb. Tühjagi. (Naaberkorterist kostab vali muusika)

HELMUT:

Aitab nüüd küll.

HANNO:

Raisk, ma lähen ütlen talle.

LIIS:

Ära mine. Las olla. Ei ole mingit tüli vaja.

(Eesriie)

II VAATUS

PILT 4.

(Laual on nüüd juba mitu pudelit. Helmut istub laua taga. Võtab tabletid, purustab klaasiga ja paneb klaasi. Segab ja hakkab jooma, kuid enne siseneb Hanno. Käes mähkmepakk)

HANNO:

Kuule, kellele need on? Leidsin kemmergu kapist.

HELMUT:

Sulle. Mida sa näpid asju, mis pole sinu omad. Pane tagasi.

HANNO:

Veider. Minu teada Liisil ju lapsi pole. Äkki on rase.

HELMUT:

Sa küsi ta käest.

HANNO:

Vat küsingi. Mul on õigus teada, kui ma peaks vanaisaks saama. (Paneb paki ukse juurde.) Eile sai siis võetud riia balsamit, soti viskit, mehhiko tekiilat, aga pohmakas on ikka kodumaine. Tead kuidas võidelda sellise hommikuse masendusega. Selleks on lihtne valem. Võtad viilu sidrunit, veidi apelsinikoort, segad hapukoorega ja maitsestad ketsupiga. Siis viskad selle kõik minema ja teed pudeli lahti. Hea vein ongi tõestuseks, sellest, et Jumal armastab meid. Kuidas teisiti oleks muidu inimesel sellise võlujoogi lubanud avastada. Ma olen kuulnud, et vein tuleb enne joomist avada. (avab pudeli) 10 minutit enne joomist, et vein saaks hingata. Ja kui vein ei saa hingata, siis tee talle suust suhu hingamist. (joo) Kurat, elu on ilus.

HELMUT:

Eile läksid liiale. Miks oli sul vaja Martat solvata. Ta on ikkagi veel minu naine, nagu ma teada sain.

HANNO:

Siis hoia oma naine vaos.

HELMUT:

Kui ma suren, siis on tal lihtsam. See tuleb nagunii välja, et üleilma kuulsal sensitiivil on kuskil külavahel pooletoobine mees. Aga samas muidugi - seni kuni meie oleme abielus, peab ta ju mind toetama. See on kuradi keeruline mõte.

HANNO:

Naised-naised. Nooruse armastus tuleb ja läheb. Need, kes tast ilma jäävad, valavad kibedaid pisaraid, aga need, kes ta kätte saavad, nutavad veel valusamini. Kuula lugu. Naine läheb poodi ja

paneb veini letile. Ise ütleb, et ma näitan kohe dokumenti ka. Müüja vastu, et teie puhul pole vaja, siin on niisamagi näha. (naerab). On ju naljakas. No kuule. On ju. Mis siis sinuga peale hakata, kui sa selline oled?

HELMUT:

Ei ole vaja midagi teha.

HANNO:

Hea küll. Saan aru, et mõnel pole nalja tuju. Oleme siis tõsised ja räägime ärijuttu. On sul seal puiduäris peale Poe-Malle mõni klient veel?

HELMUT:

Nüüd siis räägime. Kuula siis. Läheb nii hästi, et kõik kadestavad. Äri jookseb. Peamiselt läheb ekspordiks – Lätti ja .. Hiina. Vähesel määral müüme ka Eestis. Läheb kenasti. Kui seda maksuameti jama poleks vaid tulnud.

HANNO:

Miks sa esined või vassid? Palju sa neid nagisid müüd või kui palju sa neid teha jõuad? Mitu nagi sa oled sellel aastal maha müünud?

HELMUT:

Aga mis see sinu asi on?

HANNO:

Mitu töolist sul seal neid nagisid teeb? Palju sul see käive ka on? Suurärimees. Suuga teeb suure linna, käega ei kärbsepesagi.

HELMUT:

Mida sina lakekrants tead äriajamisest? Sa lubasid, et ei joo enam. Tegid karskusest endale äri, aga kui pudel nina ees seisab, siis voolab äri koos viinaga kurgust alla. Kurat küll.

HANNO:

Paljugi , mis ma lubasin. Mees annab sõna ja mees võtab sõna. Tahan joon, tahan ei joo. Nii kõva mees olen küll. Mina käsutan viina, mitte viin mind.

HELMUT:

Kuula sa tema lubadusi. Oled sa kunagi mõnestki lubadusest pidanud. Mees lubab ja mees taganeb lubadusest.

HANNO:

Kes sind siia kutsus üldse? Mida sa siin teed?

HELMUT:

See ei ole sinu asi.

HANNO:

Aga tegelikult ka, kuidas sa oskasid Liisi juurde tulla?

HELMUT:

Kui sul just tõesti on vaja teada saada, siis Liis on ainus korralik inimene meie suguvõsas, kellele on mingigi normaalne elamine. Ma ei saa või ei taha praegu kodus olla. Seal käib igasuguseid kahtlasi tüüpe ukse taga koputamas.

HANNO:

Miks sa siis minu juurde ei tulnud?

HELMUT:

Kuhu sinu juurde? Täna oled siin, homme juba mujal. Pole sul ju mingit oma kohta.

HANNO:

No nüüd põrutas. Minul pole kodu. Enesel pole sul mingit äri ega töökoda. Nikerdad kodus pliidi ees paku peal pannilabidaid ja seinakonksusid teha, mida keegi ei taha.

HELMUT:

Need on eritellimusnagid. Vaata - (avab kohvri) ühe sellise hind on turu peal oma 25 eur. Siin kohvris on vähemalt 250 eur eest.

HANNO:

Kui sa teada tahad, siis mina ise andsin maksuametile peene vihje sinu „suure” äri kohta. Rääkisin, et mees müüb oma jutu järgi tuhandete eest ekspordiks aga ametlikes kanalites see küll ei kajastu. Ära usu, kui ei taha, aga see pakkus neile väga huvi.

HELMUT:

Sina kurat. Koputaja (Kargab kallale. Seinale koputatakse. Naabrilt hakkab kostma Tsaikovski „Luikede järvi”). Ütle, et sa tegid nalja. Ütle, et sina ei ole kuskil kaebamas käinud. Isegi sina ei saa seda teha. (vaikus) Ütle midagi.

HANNO:

Mida ma ütlen? Olin küll mina. Mind ajab sinu silmakirjalikkus oksele. Kuradi ärimees.

HELMUT:

Ma ei tea, kust sa selle raha võtad, aga maksad kinni kõik, mida minult nõutakse. See on kõik sinu süü.

HANNO:

Ei ole mõtteski. (Võtab Helmuti klaasi ja joob ära)

HELMUT:

Oota. ... Ah, las olla.

HANNO:

Oletegi üks kamp ühesuguseid. Sügage siis oma perseid vastamisi. (Tormab välja)

PILT 5.

Helmut seob nööri lambi ümber ja paneb kaela silmusesse. Liis on ukse taga ja tahab sisse tulla.

LIIS:

Mul jäid võtmed maha. Isa. Helmut. On seal keegi? (Helmut astub toolilt maha ja võtab nööri lahti. Läheb ja avab ukse)

HELMUT:

Hanno tormas välja.

LIIS:

(Liis siseneb ja vaatab toas ringi. Leiab köie.) Mis see on? Kindlasti on olemas paremaid lahendusi, kui see.

HELMUT:

Mõtled mürki?

LIIS:

Lõpeta. Kindlasti on kõigile muredele olemas lahendus. Kurat, ma ei ole mingi psühhoos. ...

HELMUT:

Psühholoog tahtsid sa öelda.

LIIS:

Just. Ma ei ole mingi kuradi psühholoog, et ... Kas sa tõesti mõtlesid köie kaela panna?

HELMUT:

Kas mitte igaühel ei ole õigus oma saatuse kohta ise otsustada? Ära muretse, ega ma ennast pooma hakka. Niisama harjutasin kätt. Unusta ära. Tahad ma kingin sulle ühe nagi. Kingituseks või nii. Vaata, need on tegelt päris ilusad, paned ukse kõrvale seina peale. Need tuleb muidugi pikkade kruvidega kinni lasta. Muidu võivad kõige mantlitega alla kukkuda.

LIIS:

Lõpeta. Ma saan aru küll, et sa ei taha sellest rääkida. Nüüd ma teen teed ja toon küpsiseid ja siis sina räägid, mis mured sind tegelikult vaevavad. Ma ju näen, et need kohtutäiturid ei ole ainsad, kes sulle muret valmistavad. Jagatud mure on ikka kergem kanda.

(läheb köögi poole ja märkab mähkmepakki. Viib selle magamistuppa).

HELMUT:

Pole mul mingeid muresid. Küll saab kõik korda. Hetkel lihtsalt väiksed probleemid rahavoogudega. Suurklientidel on nii pikad maksetähtajad, et enne jõuab riik su pankroti välja kuulutada, kuni need kopika poetavad. Küll saan hakkama. See on tavaline äririsk. Kuidas sul endal? Kavaler ikka on sul juba või oled avatud turul saadaval toode.

LIIS:

Kavaler. Sellist sõna ei kasuta tänapäeval enam keegi. Sina ega keegi teine ei pea selle pärast muretsema. Mul on kõik korras, peika ja muuga ka. Ma muretsen rohkem teie pärast. Ma töötan haigla hooldusosakonnas, kui sa seda ei teadnud. Enamus on meie osakonnas muidugi vanurid, aga viimasel ajal on päris palju tulnud patsiente, kes pole veel sugugi pensionieas, aga juba insult üle käinud ja jalad-käed ei liigu. Lisaks on perekonnaga suhted nõrgad, sest kogu aeg on vaja ju tööl olla ja karjääri teha. Ja nõnda pole kedagi nende eest hoolitsemas ka. Sa ei tahaks ju selliseks juurviljaks saada.

HELMUT:

Sul on vähemalt kindel palk, mis iga kuu arvele tiksub. Palju nad seal haiglas maksavad?

LIIS:

Mõisa köis on pikk aga peenika. (Paneb kõie ära). Suur see palk haiglas siis ikka on ja kui kuulad riigijuhtide jutte riigi prioriteetidest, siis saab iga loll ka aru, et palgatõusu meie sektoris lähiajal ette pole näha. Need noored riigijuhid arvavad vist, et nad kunagi ei vanane ega sure ja sellised mured neid ei puuduta. Aga mis me minust. Võta küpsist ometi.

HELMUT:

Kas peika teenib hästi? Kingitusi teeb ikka sulle?

LIIS:

Teeb ikka. Ta on väga hooliv ja armastav. Ei möödu tundigi, kui ta ei helistaks või päevagi, millal ta ei kirjutaks.

HELMUT:

See on ... armas. Mis ametit ta peab? Teenib korralikult?

LIIS:

Ta on arst. Sellepärast ma ei taha sellest väga rääkida. Ta on tihti reisidel. Teda hinnatakse väga. Käib igal pool maailmas opereerimas.

HELMUT:

See on tore, kui on tegevust. Hommikuti ärgates ei tea mina kunagi, mida see päev toob. Nagu hulkuv peni. Jooksed ringi ja loodad, et saad kuskilt kondi hambu. Hea küll. Mis ma salgan. Persses on see minu äri. Kes peaks tahtma eridisainiga nagisid. Kõik käivad IKEAs ja ostavad sealset odavat paska. Hakkasin ise raamatupidamist tegema. Polnud lihtsalt raamatupidaja jaoks raha. Siis läks asi täitsa käest ära. Töökojast ka loobusin. Nüüd on tuba nagisid täis, mida keegi ei taha. Täiturid viisid õnneks suure osa ära, aga võla tasumiseks jäi sellest ikka väheks. Kust ma võtan selle raha nende võlgade tasumiseks. Üritan enesega kuidagi hakkama saada, aga kas see riiki huvitab. Sittagi.

LIIS:

Kas Hanno ei saa sind aidata. Tal on raha. Ta sai selle joomise reklaami eest ja saab veel, kui ta läheb homme ennast testima. Siis on kuu möödas.

HELMUT:

Homme saaks raha, kui oleks kaine?

LIIS:

Nad teevad mingit uuringut, et kuidas mõjub alkoholist loobumine elu aeg alkoholi tarvitatu tervislikule seisukorrale. Milliseid tervislikke, vaimseid ja seltskondlike muudatusi see tema ellu toob. Uuringu järgselt on talle lubatud veel mingi summa.

HELMUT:

Aga ta ju joob. Kui me siin kahekesi olime, siis ta jõi. Võttis rinnataskust pudeli ja jõi. Pakkus mullegi. Siis võttis ka minu klaasist. Kurat. Sa ütled, et ta saaks raha, kui ei jook. Ma poleks tal tilkagi lubanud võtta.

LIIS:

Jõi? See pole võimalik. Kas teda ei saa üheski asjas usaldada? Meil oli juttu, et äkki saab selle rahaga sind aidata.

HELMUT:

Mina ise ei võta tema käest midagi vastu võtnud. Nii kange olen küll. Minu jaoks pole teda olemas ja kui pole olemas, siis ei saa ka minit abiraha vastu võtta. Ja mis sa siis arvad, et tema kohe annab selle raha mulle, et maks võlg ära. Ei, sa ei tunne teda. Ta ennem sööb selle raha koos pangaautomaadiga ära, aga mulle ta seda ei anna. Täna, et kaasa mõtled, kuid see ei ole nüüd küll minu muredele lahendus. Tema sõnavaras puudub selline sõna nagu südametunnistus. Oled sa kuulnud, et inimesel on esmavajadused, mille nimel ta elab. See on söömine, joomine ja seks. Tema mõistus rohkemat ei võta. Hannol ongi ainult need kolm. See ongi tema eluring ja neist ta ei loobu.

LIIS:

(Liisi taskus heliseb telefon) Halloo. ... Millal ... Ma tulen kohe sinna. (pane telefon ära) Hanno oli haiglasse viidud. Raske mürgistus. Aga nad said vist õigel ajal jaole. Tegid maalooputust. Pagan, siis nad teevad ju testid ka ära, kui ta seal juba on. Pagan küll. Siis jääb raha saamata. Nõutakse veel seegi tagasi, mis juba antud. Ma pean minema. Usalda mind. Oota siin. (Lahkub) Ma tulen varsti tagasi. *(Naaberkorterist algab vali muusika. Fix „Tsirkus”)*

PILT 6.

(Helmut teritab nuga ja käärib käised üles. Uksele koputatakse.)

HELMUT:

No jälle. (Avab ukse) Sina?

MARTA:

(tormab sisse) Tere. Tule eest. Kas Liis on kodus?

HELMUT:

Läks haiglasse. Hanno sattus kiirabisse.

MARTA:

Lõid ta maha?

HELMUT:

Ei.

MARTA:

Issand. Mis siis juhtus?

HELMUT:

Mürgistus.

MARTA:

Mürgistus? Mis mürgistus?

HELMUT:

Ma ei tea.

MARTA:

Viina?

HELMUT:

Vist mitte.

MARTA:

Kus see juhtus?

HELMUT:

Ma ei tea.

MARTA:

Millal see juhtus?

HELMUT:

Ma ei tea. Helistati mõni aeg tagasi.

MARTA:

Kas temaga on siis muidu korras?

HELMUT:

Umbrohi ei hävine.

MARTA:

Kas me saame tema jaoks midagi teha?

HELMUT:

No ta on ju haiglas.

MARTA:

Millises haigas?

HELMUT:

Kurat seda teab?

MARTA:

Kas sa midagi üldse tead?

HELMUT:

No, ma ütlesin kohe, et Hanno sattus mürgistusega kiirabisse.

MARTA:

Tüüpiline mees.

HELMUT:

Kas juhtus midagi?

MARTA:

Jaa. Just. Juhtus küll. (Vaikus) Ise tahab olla abikaasa, aga tunneks siis natukenegi huvi. Mul ei ole tõesti sinu haletsust vaja.

HELMUT:

Mis siis juhtus?

MARTA:

Oh, ära küsi. See pole oluline.

HELMUT:

Ise ütlesid, et ma ei tunne üldse huvi ja nüüd siis pole enam oluline.

MARTA:

Mehed. Näita suuremat huvi välja. Küsi veel.

HELMUT:

Sa tundud kahvatu. Kas juhtus midagi?

MARTA:

Muidugi.

HELMUT:

Oota, las ma valan sulle väikse joogi. Räägi ometi. Kas ma saan sind aidata?

MARTA:

Vaata. (Viskab ajalehe lauale. Helmut võtab lehe ja loeb) Võta teadmiseks , et see kõik on laim. Need on vaid konkurentide alatud võtted.

HELMUT:

(loeb) „Kananõia valelik elu. Kananõid Marta, kes on juba aastaid nautinud Eesti avalikkuse tähelepanu, on paljastatud. Nõid, kelle ennustused põhinevad imekana valikutel terakuhjade juures lähtub oma sõnumites siiski vaid inimlikest tähelepanekutest ja eelnevalt kogutud andmetest avalikust meediast. Kanakasvataja Ülle (nimi muudetud) väidab, et on igal aastal müünud Martale vana kana, kes ei mune enam ja on rahulik.” See läheb veel edasi.

MARTA:

Mida need inimesed siis ootavad, kui nad minu juurde tulevad? Ma räägin neile seda, mida nad kuulda tahavad. Kui tuleb noor naine, sõrmust sõrmes pole, aga ise kangesti õhetab. Kohe saad ju aru, mida ta ootab – teadmist, et tema väljavalitu on tõesti see ainuõige ja teeb talle ettepaneku. Või tuleb mees, krae must, ketsupi plekk lipsu peal, siis saad ju kohe aru, et see mees sooviks, et ta ei peaks enam 16 tundi tööl istuma, vaid tema äri ettevõtmisi tabab juba lähipäevil enneolematu õnn. Kõik ootavad kinnitust, et peale pingutusi ja raskusi saabub kauaoodatud edu ja rahulolu. Sellest on inimestele kasu. Ma olen päästnud sellisel moel paljude inimeste elu, sest inimesed ei jõua lõputult pingutada ja kannatuste piiril elada.

HELMUT:

Nii, et su kanal pole mingeid erilisi võimeid.

MARTA:

See ei puutu asjasse. Usaldus on oluline. Inimesed ei usalda teineteist enam ja siis tunduvad kana soovitusel väga turvalise valikuna.

HELMUT:

Mina vist sind ikka usaldan. Veel.

MARTA:

Kas siin majas süüa on midagi? Siis kui närvid on läbi, peavad lõuad käima. Korralik kõhutäis ei jäta närvitsemiseks ihusse enam ruumi.

HELMUT:

Ega siin vist midagi valmis küll ei ole. Teen sulle midagi.

MARTA:

No, kui sa viitsid. (Helmut kolistab pannidega) ... Ma mõtlesin sinuga ammu rääkida. Kuidagi ei leidnud õiget hetke. Kas siin midagi veest kangemat leidub?.

HELMUT:

Kuskil nägin gini?

MARTA:

Sobib. (Helmut valab joogi klaasi). Olen sinust puudust tundnud. On esinenud selliseid nõrkusehetki. Ja ma tean, minu ümber on tiirelnud erinevad kuulsad ja vähem kuulsad inimesed, kuid nende jaoks olen ma alati mänginud rolli - Kananõida. Vahest tahaks olla mina ise. Olla ja naerda koos nende inimestega, kelle juures ma ei pea teesklema kedagi teist või kandma mingeid veidraid riideid, sest need on annavad mulle minu töös juurde usaldusväärust. Nad kardavad mind. Kas sa saad sellest aru? Nii kuulsad ja edukad kardavad mind. Kuski räägiti, et eestlased on kõige uskumatum rahvas, aga kananõida kardavad. Kardavad, sest usuvad ja mitte vaid sõnadega, vaid südamega. See on tohutu alandus, mis meid minu juurde ajab. Nad on nõrgad ja sisemiselt tühjad ja peidavad oma nõrkust bravuuri taha. Kas saab selliseid uskuda? Vat siis olengi sinu seltskonna järele puudust tundnud.

HELMUT:

Ise lippasid seelikusaba vöö vahel linna poole minema. Ma olin kindel, et ei näe sind enam iialgi. Arvasin, et ühel kaunil päikeselisel päeval on mul lahutuspaperid postkastis ja sellega on see eluetapp minu jaoks lõppenud.

MARTA:

Ma olen ju naine. Mul on vaja tähelepanu. Mul on vaja tunnustust. Sinu käest ei saanud kumbagi.

HELMUT:

Seda ma tean, et sa naine oled. Muidugi on vahepeal hulka aega mööda läinud, kui seda viimati kontrollisin. Tänapäeval käivad need muutused ruttu. Kord oled naine, siis midagi muud.

MARTA:

Aga kontrolli siis. (liibub Helmuti vastu)

HELMUT:

(kallistab, kuid lükkab siis Marta kõrvale) Lõpeta. Need ajad on möödas ja läheme oma eluga edasi. Minul on oma äri ja sinul on omad tegemised. Sinu kana on sinu pärast kindlasti mures juba.

MARTA:

Ja sinu nagid ei saa ka ilma sinuta hakkama.

HELMUT:

Ega asjad muidu ei liigu, kui neid ei liiguta.

MARTA:

Kas sina ei ole tõesti hetkegi igatsust tundnud? Kas sina ei ole unistanud, et millised me oleks, kui me veel koos elaksime. Äkki oleks meilgi lapsed. Kindlasti poiss ja tüdruk. Rääkimata jäänud lood jäävad painama. Arvad, et see kõik on möödanik ja ei mõjuta sind enam kuidagi, aga võta näpust. Minevikuvarjud tulevad kummitama. Möödanikku ei saa unustada, sellega tuleb leppida. Sellest

tuleb ka õppida ja minna edasi. Mõned salgavad oma mineviku pärast iseennast, loovad endale uue eluloo, kõik vaid selleks, et oma häbist lahti saada.

HELMUT:

Kananõid on kõnelenud. Kana on kaagutanud. Kuidas sellega on kui koer läheb peremehe nägu, kas siis kana läheb ka perenaise nägu. Vähemalt mõtleb sama moodi.

MARTA:

Millega või milleks sa võitled? Saatus, see ongi saatus. Ja kui Sofi peaks praegu meie kohta ennustama, siis ta arvaks, et meil on siiski lootust. Tema teaks ja inimene järgib kana teadmisi. Ennast ega teist inimest me ei usalda, aga kana küll. Oraakel kana annab meile julguse liikuda sinna, millest inimene unistab, kuid pole julgenud minna. Kui aga saatust nägev kana inimest julgustab, siis astubki ta oma unistuste teele, sest kui inimene tuleb minu juurde küsima küsimust, siis tegelikult on tal juba vastus valmis. Ta on valmis võtma riski, sest muidu ta ei küsiks.

HELMUT:

Kuidas see sul töötab? Kuidas sa selle kana paned õiget tera valima?

MARTA:

Mina lähtun oma vastusest kas eitusest või jaatusest. Kui ma oleks küsinud kana käest, kas meil on veel lootust ja kui kana oleks nokkinud eitavat tera, siis oleks ma tõlgendanud seda kui „ei tohi enam aega kaotada. Tuleb tegutseda kohe”.

HELMUT:

Lõpeta oma esoteeriline pula. Kurat, ma jäin juba korraks uskuma. Tõmbasid mu haneks. Suurilmadaam tahaks väikeärimehega liini ajada! Hea nali küll.

(Uks paiskub lahti ja sisse tulevad Liis ja Hanno)

HANNO:

Ma olen elus, te väikesed turteltuvid. Valage välja. Kauem ma ei kannata.

LIIS:

Sa ei tohiks veel. Mitte enne kui testide vastused on käes ja raha välja makstud.

HANNO:

Sina ole vait. Mu oma vend tahab mind mürgitada ja tütre vangki panna. Seda sinu kana ette ei näinud? Ussipesas elame. Olge kohe maru rahulikud, seda ma nii ei jäta. (Helmutile) Mida sa mu joogi sisse puistasid. Tahtsid mind maha tappa. Mina ei julgeks sinu asemel magama minna, sest sa ei tea, millal nuga su kõrile vajutatakse.

HELMUT:

Proovi sa ainult. Mina pole sinu elu kallale kippunud. See, mis sinuga juhtus, on ainult sinu enese süü.

HANNO:

Minu kuradi joogis olid mingid tabletid. Ei tea, kuidas need sinna siis said? Mina neid sinna ei pannud ja teisi peale sinu siin ju polnud.

HELMUT:

Äkki su magu ei kannatanud enam alkoholi.

HANNO:

Nüüd mulle aitab (tormab kallale ja rüselevad)

LIIS:

Lõpetage kohe. (nõud lendavad)

MARTA:

Helmut, te lõhute mööbli ära. (Hanno saab kägistamishaarde)

HELMUT:

See jook polnud mõeldud sulle.

HANNO:

Kellele siis? (Vaikus)

HELMUT:

Mulle. (Vaikus)

PILT 7.

Kärbes sumiseb. Hanno ärkab diivanil. Käib ringi ja otsib joodavat.

HANNO:

Kuradi kärbes. (*Siseneb Liis*) Kus Helmut on? Las käib poes.

LIIS:

Lõpeta. Praegu pead lootma, et sinu magu tühjendades sai see ka alkoholist tühjaks. Kui kõik hästi läheb, siis saad oma reklaami eest raha siiski kätte.

HANNO:

Kuskilt peab ju keelekastet saama.

LIIS:

Peale seda, mis sa siin eile korraldasid, arvan, et oleks hea, kui sa mõnda aega ei jooks. Helmuti ees oleks ka viisakas vabandada. Ja ma tuletan meelde, et sa said kodusele ravile ainult tänu sellele, et lubasin su oma vastutusele võtta.

HANNO:

Ei kavatsegi vabandada selle juraka ees.

LIIS:

Sa ju ei tea, mis tema südames toimub.

HANNO:

Kõgiseb niisama, pole tal häda kedagi.

LIIS:

Kui sa vanaisaks saad, siis pead lapsele eeskujuks olema.

HANNO:

Mina ja vanaisa. Milla see ükskord juhtub?

LIIS:

Ma tahtsin sulle juba ammu rääkida. Ma võin töö kaotada ja siis pole mul enam millegagi oma üüri maksta.

HANNO:

Kuidas see võimalik on? Haiglasse otsitakse ju inimesi iga päev juurde. Raadio muud ei räägigi. Millega sa hakkama said?

LIIS:

Ei millegi kriminaalsega. ... Ma ootan last.

HANNO:

Et minust saabki vanaisa. Seepärast need mähkmed igal pool juba vedelevad. Mida lapse isa sellest arvab?

LIIS:

Tema ei puutu asjasse... Aga ta on väga õnnelik ja ootab juba väga isaks saamist.

HANNO:

Plaanite kokku kolida? On sul siis ka hea mees?

LIIS:

Kui ma teda armastan, siis peab ju hea mees olema.

HANNO:

Et siis armastad. Siis tundub asi olevat tõsine. Mis tööd te teeb?

LIIS:

Tal on päris edukas oma firma.

HANNO:

Oma firma? Millega see tegeleb ka.

LIIS:

Ehitavad ... teid. Maanteid ja väiksemaid teid ka. Aiateid ja selliseid ...

HANNO:

Eks maanteedel ja aias ongi teedehitusel samad masinad.

LIIS:

Ma ei tea nii täpselt. Tema ei räägi ja ma pole ka siis küsinud. Kui aeg tuleb, küll ta siis räägib.

HANNO:

Mis ta nimi on?

LIIS:

(kõhklev) Ken.

HANNO:

Ken? Eestlane on ikka vä.

LIIS:

Mitte päris. Ta elab Eestis, aga sündinud on välismaal.

HANNO:

Või nii. Välismaal. Kus siis?

LIIS:

Mis ülekuulamine see siis nüüd on. Helistan talle ja ütlen, et ta läbi tuleks. Siis saad kohe ise küsida.

HANNO:

Las olla. Ikka hea teada, kes kallile tütrekesele armas on. Eks ma tahan ju ka, et sul ikka kenasti kõik läheks. Pere ja sellised asjad ...

LIIS:

Mis ajast sul sellised huvid on? Vanasti sul küll ei olnud minu vastu mingit huvi.

HANNO:

Mul olid siis vaimsed rännakud. Aga seda enam hoolin ma sinust praegu. Inimene võib ju muutuda.

LIIS:

Inimene võib muutuda küll, aga sinu puhul see vist ei kehti või pole sa inimene.

HANNO:

Selleks kutsusidki külla, et saaksid teha jälle etteheiteid. Mis on olnud, ega seda enam ei muuda. Ma tahaks vaadata tulevikku ja unustada möödaniiku.

LIIS:

Hea küll.

HANNO:

On sul midagi joodavat.

LIIS:

Siin majas enam ei jooda või lendad kohe tänavale.

HANNO:

Vabanda. Mehel on kindlasti hea meel, et saate koos kodu luua?

LIIS:

Tal on väga palju toredaid plaane, kus me perega käime ja milliseid ühiseid sündmusi ette võtame. Ta ei jõua kuidagi ära oodata, millal ometi laps sünnib. Ta räägib temast juba praegu kogu aeg, nagu ta oleks juba olemas. Ta räägib, et lapse jaoks ei ole tal millestki kahju, sest kogu meie elu jääb ainsana elama vaid meie lastes. Need on tema sõnad. Kui armastad iseennast, siis armastad ka oma last, sest tema on ju osa sinust. Temast saab väga hea isa. (hakkab nutma) Oh Jumal küll, ma ei tea, mis minust saab või mida ma tegema pean.

HANNO:

Muidugi. (üritab kallistada) Kõik tahavad vahel kellelegi kaissu pugeda. Olla laps. Teada, et sina ei pea pidevalt vastutama ja otsustama, sest kuskil on keegi, kes sinu eest hoolitseb. Ja kui sul ei ole enam vanemaid, siis pöördud jumala poole, sest ilma turvalise embuseta ei saa selles maailmas elada.

LIIS:

Kao minema. (Sisse tormab Helmut. Veidi tahmane)

HANNO:

Kadunud poeg. Julgesid ikka nägu näidata.

LIIS:

Mis sinuga juhtunud on? Helmut. Sul on käsi verine.

HANNO:

Poiss, läksid kaklema või. Kas Martal oli keegi teine toas juba ootamas?

HELMUT:

Pole hullu. See väike kriim ei tee mehele midagi.

LIIS:

Tule, istu maha. Las ma vaatan. See on ju põletushaav. Kus sa selle said? Selle peab kohe desifitseerima. Ole siin ja kääri käised üles. (lahkub kõrval tuppa)

HANNO:

Kas panid majale tule otsa?

HELMUT:

See ei ole sinu asi.

HANNO:

Ega nõnda oma murede eest ei põgene. Näe võta üks lonks. Lööb klaariks. Tead korralik peatäis üle mõne aja on ikka pagana mõnus. Kõik suriseb kenasti, nagu väike elektrimootor oleks sees. Pühib pea klaariks, vabastab õlad pingest. Võta, proovi ka. (Liis tuleb tagasi)

LIIS:

Näita käsi siia. Mis juhtus?

HANNO:

Poiss pani maja põlema. Ütle, et panid. Tunnista üles. See oleks ka esimene austamist väärt tegu sinu poolt.

LIIS:

Sellega peab haiglasse minema. Kust sa selle haava said?

HELMUT:

Panin majale tule otsa.

HANNO:

Ma ütlesin, et pani majale tule otsa. See on mehetegu. Milleks selline viletsus kaela peale.

HELMUT:

Panin neljast nurgast korruga. Läks nagu säraküünal. Maja oli kindlustatud. Lasen uue ehitada. Vähemalt ei saa maksuamet nüüd kraesse karata, kui dokumendid hävinud on.

HANNO:

No majaks on muidugi seda nõuka-aegset aiamaja palju nimetada. Ma ütleks rohkem nagu kuur.

LIIS:

Loll oled. No täitsa loll. Keegi ei maksa sulle kopikatki, kui sa ise maja süütasid ja põletushaavadega hüvitust lähed nõudma.

HANNO:

Mõlema väitega olen nõus. Lollidelt tulebki raha ära võtta. Meie vabariigi valitsus teab seda juba ammu. Mina olen loll, seda tean mina ja teised ka kõik, aga kuidas sina sellisele geniaalsele äriideele tulid – panna majale tuli otsa. Kas keegi nägi sind seal ka?

HELMUT:

Ma ei tea. Katus sõitis ära.

HANNO:

Kohe näha, et ärimees. Oskab raha teha. Vat selline ärimees tunneb ninaga ära, kust kasumit tuleb. Räägi, kuidas sa sellise mõtte peale tulid. Vaatasid maja ja mõtlesid – oh oo, kui palju ta veel põlenuna maksta võib. Või mismoodi sa sellisele ideele tuled.

HELMUT:

Ma ütlesin, et mul sõitis katus ära. Kõik jamad on seal majas koos – siis panin tule otsa ja ... (Seina taga algab muusika.)

LIIS:

Mured kadusid?

HELMUT:

Kus nad siis kadusid? Hullemaks läks. Liis, kas sul üks pits oleks anda.

HANNO:

Siin majas enam ei jooda. Liis on sedapsi.

LIIS:

Ma pean kempsu minema. (Jookseb ära)

HELMUT:

Mida sa ütlesid? Ma ei kuule. Mis Liisiga on?

PILT 8.

Helmut ja Hanno istuvad laua taga.

HANNO:

Kas midagi järgi ei jäänud? Mõni piisk võiks kuskil põhjas ju olla.

HELMUT:

Liis viis pudelidki juba minema. Vähemalt keegi on siin korralik inimene.

HANNO:

Kus Liis on?

HELMUT:

Läks juba tööle. Kes palju teeb, see palju jõuab.

HANNO:

Käiks poes ära ja teeks ühe väikese. Raisk niimoodi pea lõhub.

HELMUT:

Ära hakka kohe hommikul. Tead selline tunne on, et see sinu asi ei lõpe hästi.

HANNO:

No ei lõpe, siis ei lõpe. Kurat ega ma lehm ei ole, et vee joomisest ellu jään. Korralikul meditsiinitöötajal peab ju kodus mingit haavapuhastajat hoidma. Kõik kohad olen läbi vaadanud.

HELMUT:

Sa üldse mäletad, millest meil eile võtmiseks läks?

HANNO:

Muidugi. Head uudised tulevad ikka paarikaupa. Mina saan reklaami eest raha. Liis saab niisama lapse. Ma annan raha kõik talle, kui see laekuma peaks. Noorel emal on ikka kulusid. Natuke ehk otsast jätan enesele ka. Tähistamiseks. Eile oli hea pidu. Ma pole juba ammu nii õnnelik olnud. Ma vist tunnistasin, et sa oled olnud päris hea vend. Kui Liis saab lapse, siis mina saan vanaisaks. Mõtles ka, väimees on edukas ärimees. Aga mida oskad sa elust veel tahta? Kevad südames.

HELMUT:

Mis ärimees ta on? Kirurg pidi olema.

HANNO:

Kes on kirurg?

HELMUT:

Liisi lapse isa on kirurg.

HANNO:

Mulle ütles, et on ärimees ehitab maanteid ja aiateid.

HELMUT:

Kas need väheke erinevad asjad ei ole? Äkki on tal neid mehi mitu ja ise ka ei tea, kes lapsele isaks on. Aga samas on see hea plaan. Valib erinevate kanditaatide hulgast kõige tublima välja.

HELMUT:

Kellega ta siis kihlatud on?

(Siseneb Liis)

HANNO:

Siin sa lapsuke oledki. Meil jäid eilsest õhtust mõned asjad segaseks. Kes selle lapse isa siis õieti on – kirurg või teemeister?

LIIS:

Mis see teie asi on?

(Heliseb Helmuti telefon)

HELMUT:

Haloo. ... Mina ... jaa. ...

HANNO:

Need on ju erinevad asjad - kirurg ja teemeister.

HELMUT:

Mul läheb siis mingi 15 minutit. Hakkan tulema. (Paneb telefoni käest) Kuradi politsei. Tahavad kohtuda.

HANNO:

Miks?

HELMUT:

Maja puhul kahtlustatakse süütamist. Ma pean nüüd minema. Kurat küll ... (Lahkub)

HANNO:

Mis sa nii vihane oled? Eile oli kõik nii tore.

LIIS:

Eile võis ju kõik tore olla, sest siis oli väike lootus, et miski muutub paremaks. Sinu analüüside ja testide tulemused tulid. Sulle pandi nad posti, aga ma juba kuulsin, millised olid tulemused. Kõigele vaatamata oli sinu veres alkoholi ja mitte vähe. Sa ei saa enam mingit raha ja selle, mis said, pead ka tagasi maksma.

HANNO:

Kurat. Miks tagasi? Ma olin ju mitu nädalat puhta kaine.

LIIS:

Sest selline on leping, millele sa ise alla kirjutasid, Viina-Hanno.

HANNO:

Kus ma selle raha võtan? See on ju ammu juba otsas. Seakari, kuradi paberimäärijad ...

LIIS:

Ma ei taha mõelda, mida tööl rääkima hakatakse. Minu isa trügib meditsiiniajakirja kaanepoisiks, aga ei suuda isegi kuu aega kaine olla.

HANNO:

Mõtleme midagi välja. Kindlasti on olemas mõningaid juriidilisi võimalusi. Veerpalu ka ju suusatab, mis sest, et pani aineid sisse. Isegi medali sai. Kas see sinu kirurg-teemeister ei oska aidata? Tal on kindlasti kogemust selliste asjadega.

LIIS:

Pole mul mingit kirurgi või teemeistrit. Pole mul kedagi.

HANNO:

Kedagi ei ole. Kust see laps siis kerkima hakkas?

LIIS:

Vahel juhtub nii, et tuled lõbusas tujus peolt koju ja kohtad koridori peal sama lõbusas tujus naabrimeest, kes sama lõbusalt sisse astub. Hommikul muidugi enam tuju nii lõbus ei olnud.

HANNO:

See karvane sealt. Kas ta ise teab?

LIIS:

Ei tea. Milleks peakski? Lihtsalt üks õnnetu inimene ilmas juures. Temast ei oleks kasu nagunii. Istub päevad läbi arvutis ja nokitseb. Tegi mingi äpi, mida nüüd juba teist aastat arendab. Aga see ei jõua kuhugi. Minule ei tule kunagi printsi valgel hobusel. Minu lootused on närbunud.

HANNO:

Äkki ta siiski on sinu prints valgel hobusel.

(Siseneb Marta)

MARTA:

Kõik. See on lõpp. (Viskab pataka pabereid lauale)

HANNO:

Mis need on?

MARTA:

Kirjad, mis mulle on saabunud. Süüdistused selle kohta, et mina olen nende elu ära rikkunud. Nead on mind usaldades tegutsenud ja see ei ole neid viinud loodetud õnneni. Nüüd maksu mina kinni. Veel kuu aega tagasi ummistus minu postkast tänuavaldustest, kuid nüüd ...

HANNO:

Liis, on sul 100 grammi? Näed inimesel on raske.

LIIS:

Aitab. Mulle aitab joomisest. Te põgenete kogu maailma eest pudelisse. Nii enam edasi ei saa. (Algab muusika kõrvalkorterist „Kuldne trio”)

HANNO:

Ega sa ei pea siis kohe häält tõstma. See pole sinu olukorras hea ja ega naaber ka kõigest pea kuulma, mis meil siin sünnib. Varsti sünnib nii, et ta nagunii ei kuule enam midagi. Siis tuleb ise paluma, et laps vaikselt võtaks. Marta, kas sa kuulsid, et see lõngus naaberkorterist on Liisi lapse isa

(Muusika vaikib. Hääl: Mida? See pole võimalik!)

PILT 9.

Hanno, Helmut ja Marta istuvad ümber laua ja söövad suppi. Marta ei maitse ka.

HANNO:

Kudagi kaua läheb neil see vestlus. Kas ma peaks muretsema?

HELMUT:

Liis lõi poisi pahviks. Aga mida tarka sellises olukorras isegi oskaks öelda. Mõmiseks ainult.

HANNO:

Ma mäletan, kui Liis sündis, siis ei lubatud mind last vaatama. Pidin kirvega ukse maha lõhkuma.

HELMUT:

Armastus ajab käo poja puu otsa.

HANNO:

Nuttu pole kosta.

MARTA:

Naeru ka mitte.

HELMUT:

Proovi suppi, Marta. See on tõesti väga hea.

MARTA:

Kuidas ma proovin? Nagu imelik.

HANNO:

Hea on küll. Ma olen pool elu nii elanud, et kui kapp on tühi, tuleb kasutada söögi tegemisel fantaasiat. Ka kõige veidramatest ja esmapilgul sobimatutest koostisainetest saab teha väga erilise ja maitsva roa. Teinekord mõtlen kohe, et peaks kirja panema ja raamatu välja andma. Kokaraamatud müüvad hästi.

HELMUT:

Maitse ometi. (Marta maitseb) Mida ma sulle ütlesin, et see kana ei saa olla seitse aastat vana. Siis meie hambad talle peale ei hakkaks. Väga hea ju?

MARTA:

Pole viga. ... Mis sealt telekast täna näidatakse?

HELMUT:

Ma panen käima. (Telekast käib õhtune huumorisaade.)

Saatejuht: See nõuab ikka julgust ja fantaasiat. Ennustaja kana.

Külaline: Teadlased on ammu kindlaks teinud, et eesti rahvas on vaatamata maailmas levinud arvamusele, väga usklik. Lihtsalt selle vahega, et meil usutakse kõike, aga mujal ainult jumalat. (staudiopublik naerab taga)

Saatejuht: Viimased uudised räägivad, et Kana - Marta mees pani oma maja põlema, et naise kahjunõudeid tasuda, lootuses, et kindlustus kinni maksab. Aga sai ise nii palju põletada, et sattus haiglasse. Kuid grillkana oli vähemalt omalt poolt. (Staudiopublik naerab)

Külaline: Väga armas pere. Nüüd ei ole neil enam korterit ega maja.

Saatejuht: Räägitakse et nad elavad kanalas ja otsivad „eesti nokiati“. (Staudiopublik naerab)

Külaline: Või siis „eesti nokkijat“.

MARTA:

Pane kinni, ma ei jaksa seda enam vaadata. (Helmut sulgeb teleka). Ma lähen magama. (Läheb magamistoa poole) Tuled ka?

HELMUT:

Ma ei teagi ..

HANNO:

Mine- mine. Mis sa passid moka töllakil.

HELMUT:

Sinu raha jäi ju tagasi maksmata.

HANNO:

Tühjast pudelist võib ainult tilga kätte saada ja seda ka ainult siis, kui keegi teine pole ette jõudnud.

Ma teen ühe pitsi veel.

HELMUT:

Vaata, et Liis ei näe. Talle ei meeldi.

LIIS:

(Tormab tuppa) Ta müüs äpi Elon Muskile maha. Minu prints valgel hobusel.

HANNO:

Vaene mees, mis ta selle rahaga nüüd peale hakkab.

HELMUT:

Mul on mitu head ideed.

MARTA:

Ma olen ammu plaaninud äri käsiraamatut kirjutada.

HANNO:

Liis, me tuleme sinuga.

HELMUT:

Sa vajad meid.

MARTA:

Me oleme su perekond.

(Valgussõõris siseneb Prints valgel hobusel).

LÕPP